

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Krystyny Rogali – Gawlikowskiej

pt. „Dobra cyfrowe jako przedmiot zaspokojenia świadczeń pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym”

przygotowanej pod kierunkiem prof. dr hab. Jacka Gołaczyńskiego

Przedmiotem pracy jest problematyka zaspokojenia świadczeń pieniężnych z dóbr cyfrowych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym.

Głównym założeniem pracy jest weryfikacja, czy obowiązująca regulacja postępowania egzekucyjnego oraz postępowania upadłościowego pozwala na prowadzenie skutecznej egzekucji singularnej i uniwersalnej z dóbr cyfrowych. Cel rozprawy został zrealizowany poprzez sformułowanie szeregu pytań badawczych, na które odpowiedzi zostały sformułowane w ramach rozprawy doktorskiej.

Z założenia rozprawa ma charakter przekrojowy, od momentu poszukiwania majątku dłużnika, po kwalifikację prawną dobra cyfrowego, dobór odpowiedniej podstawy prawnej egzekucji i przebieg samej egzekucji. Zastosowane podejście ma przyczynić się do większego praktycznego znaczenia pracy, dzięki któremu będzie mogła stanowić pomocne źródło wiedzy dla organów postępowania egzekucyjnego i upadłościowego oraz jego uczestników.

W rozprawie zastosowano jako metodę podstawową metodę dogmatycznoprawną, polegającą na wykładni obowiązujących przepisów prawnych postępowania egzekucyjnego i upadłościowego. Dodatkowo w pracy zastosowano dwie metody pomocnicze – metodę prawoporównawczą oraz metodę empiryczną.

Rozprawa składa się z pięciu rozdziałów, wstępu oraz zakończenia. Każdy z rozdziałów zawiera wprowadzenie, w którym wskazano poruszaną w nim tematykę oraz podsumowanie stanowiące wykaz najważniejszych wniosków i tez.

W Rozdziale I omówiono aktualny stan informatyzacji postępowania egzekucyjnego oraz postępowania upadłościowego. Celem tej analizy było ukazanie kierunku i zakresu działań ustawodawcy podejmowanych w ostatnich latach w obszarze dostosowywania kształtu procedur prawnych do dynamicznie zmieniających się potrzeb współczesnego społeczeństwa oraz wyzwań związanych z rozwojem technologii cyfrowych. Na tym tle wyodrębnione zostały dwa kluczowe wymiary informatyzacji - aspekt proceduralny oraz aspekt materialny. Szczegółowa analiza pozwoliła na dokonanie oceny, czy dotychczasowe działania ustawodawcy można uznać za wystarczające oraz czy obejmują one wszystkie wyróżnione aspekty informatyzacji. Rozdział zawiera również porównanie dynamiki oraz kierunków rozwoju informatyzacji w obu postępowaniach, uzupełnione o próbę ich krytycznej oceny, co umożliwi uchwycenie podobieństw i różnic w podejściu ustawodawcy do informatyzacji tych procedur.

W Rozdziale II podjęto próbę uporządkowania oraz zdefiniowania pojęcia dóbr cyfrowych, które w literaturze i orzecznictwie pojawia się w coraz szerszym zakresie, a jednocześnie nie posiada jednoznacznie ustalonej treści. Próby definicyjne tego pojęcia podejmowane były w

różnych porządkach prawnych, zarówno na poziomie międzynarodowym, jak i krajowym, unijnym, zarówno w aktach prawa powszechnie obowiązującego, jak i w ramach tzw. miękkiego prawa (*soft law*) oraz rekomendacjach organizacji międzynarodowych.

Na podstawie przeprowadzonej analizy szeregu definicji dóbr cyfrowych sformułowana została definicja dóbr cyfrowych na potrzeby zaspokojenia świadczeń pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym. Zaproponowana definicja stanowi punkt wyjściowy dalszych rozważań w ramach konkretnych dóbr cyfrowych. Z otwartego katalogu dóbr cyfrowych, wybrane dobra cyfrowe zostały poddane dalszej analizie, w tym domeny internetowe, profile na portalach społecznościowych, kryptoaktywa oparte na technologii rozproszonego rejestru lub innej podobnej technologii, a także dobra wirtualne oraz konta na serwerze gry komputerowej. Każde z tych dóbr zostało opisane oraz poddane szczegółowej analizie w zakresie możliwej kwalifikacji prawnej na potrzeby dalszych rozważań dotyczących dopuszczalności prowadzenia egzekucji singularnej i uniwersalnej z dóbr cyfrowych.

Rozdział III stanowi logiczną kontynuację rozważań podjętych w poprzednich częściach pracy i opiera się bezpośrednio na wynikach analizy definicyjnej dóbr cyfrowych oraz ich kwalifikacji prawnej. Punktem wyjścia jest przyjęta w Rozdziale II definicja dóbr cyfrowych na potrzeby zaspokojenia świadczeń pieniężnych w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym, a także szczegółowa charakterystyka wybranych dóbr, takich jak domeny internetowe, profile na portalach społecznościowych, kryptoaktywa oparte na technologii rozproszonego rejestru lub innej podobnej technologii, a także dobra wirtualne oraz konta na serwerze gry komputerowej. Zestawienie to tworzy fundament dla dalszych rozważań, których celem jest zbadanie praktycznych możliwości zaspokojenia świadczeń pieniężnych z wybranych dóbr cyfrowych. W pierwszej kolejności omówione zostają podstawowe zagadnienia związane z możliwością zakwalifikowania dóbr cyfrowych do przedmiotu egzekucji, masy upadłości, ewentualne wyłączenia w tym zakresie. Następnie analizie poddana zostaje kwestia jurysdykcji krajowej w postępowaniu egzekucyjnym i upadłościowym oraz możliwości poszukiwania majątku w postaci dóbr cyfrowych. Zwieńczeniem Rozdziału jest opis przebiegu zaspokojenia świadczeń pieniężnych z każdego z wybranych dóbr cyfrowych w świetle obowiązujących przepisów postępowania egzekucyjnego oraz postępowania upadłościowego.

Rozdział IV poświęcony został analizie prawno-porównawczej, której celem jest ukazanie w jaki sposób wybrane państwa odpowiedziały na wyzwania związane z pojawieniem się i rozwojem dóbr cyfrowych w obrocie prawnym oraz na konieczność dostosowania regulacji dotyczących zaspokojenia świadczeń pieniężnych do tej nowej kategorii składników majątku. Analizie poddane zostały trzy porządki prawne - Japonii, Stanów Zjednoczonych oraz Francji, których rozwiązania prawne, mimo odmiennych uwarunkowań kulturowych i systemowych, dostarczają cennych punktów odniesienia dla oceny polskiego porządku prawnego. Zastosowanie metody prawno-porównawczej pozwala na wielopłaszczyznową analizę: wskazanie sposobów kwalifikacji dóbr cyfrowych w wybranych porządkach prawnych, ustalenie, czy zostały one zdefiniowane i w jaki sposób, a także zbadanie, czy i w jakim zakresie zdecydowano się na wprowadzenie szczególnych regulacji dotyczących egzekucji singularnej i uniwersalnej z dóbr cyfrowych. Dodatkowo analizie poddane zostały podstawowe cele i

założenia przyjętych rozwiązań legislacyjnych, co umożliwia ocenę ich potencjalnej przydatności w kontekście polskiego systemu prawnego.

W ramach Rozdziału V zaprezentowane zostały wyniki badań empirycznych dotyczących praktyki egzekucyjnej i upadłościowej w kontekście dóbr cyfrowych. Szczegółowo omówiony został sposób przeprowadzenia badań metodą ankietową wśród komorników sądowych oraz doradców restrukturyzacyjnych pełniących funkcję syndyka w postępowaniach upadłościowych oraz wyniki badań. Rozdział ten pozwala na uchwycenie faktycznego stanu praktyki stosowania prawa w obszarze, który dotychczas nie był przedmiotem szerszej analizy i stanowi cenną podstawę do sformułowania postulatów de lege ferenda.

Na zakończenie rozprawy w sposób syntetyczny przedstawiono dokonane w jej ramach ustalenia, z uwzględnieniem celów oraz problemów badawczych

Słowa kluczowe: dobra cyfrowe, postępowanie cywilne, postępowanie egzekucyjne, postępowanie upadłościowe, egzekucja, informatyzacja postępowania cywilnego, informatyzacja postępowania egzekucyjnego, informatyzacja postępowania upadłościowego, kryptoaktywa, domeny internetowe.

Uw - Cew

3.11.2015

ABSTRACT OF THE DOCTORAL DISSERTATION

by Krystyna Rogala-Gawlikowska

entitled „Digital assets as the object of enforcement of monetary claims in enforcement and bankruptcy proceedings”

conducted under the supervision of prof. dr hab. Jacek Gołaczyński

The subject of the dissertation is the matter of satisfying monetary claims from digital assets in enforcement and bankruptcy proceedings.

The main aim of the dissertation is to verify whether the current regulations governing enforcement and bankruptcy proceedings allow for effective singular and universal enforcement of digital assets. The aim of the dissertation was achieved by formulating several research questions, the answers to which were provided in the dissertation.

The dissertation is cross-sectional in nature, covering everything from the search for the debtor's assets to the legal classification of digital assets, the selection of the appropriate legal basis for enforcement, and the enforcement process itself. The approach used is intended to contribute to the greater practical significance of the work, thanks to which it will be a helpful source of knowledge for enforcement and bankruptcy authorities and participants.

The dissertation uses the dogmatic-legal method as its basic method, consisting in the interpretation of the applicable legal provisions on enforcement and bankruptcy proceedings. In addition, two subsidiary methods were used in the work: the comparative legal method and the empirical method.

The dissertation consists of five chapters, an introduction and a conclusion. Each chapter contains an introduction indicating the topics covered and a summary listing the most important conclusions and theses.

Chapter I discusses the current state of enforcement and bankruptcy proceedings. The aim of this analysis was to present the direction and scope of legislative measures taken in recent years to adapt legal procedures to the dynamically changing needs of modern society and the challenges associated with the development of digital technologies. In this context, two key dimensions of informatisation were identified: the procedural aspect and the material aspect. A detailed analysis made it possible to assess whether the actions taken by the legislator to date can be considered sufficient and whether they cover all the identified aspects of informatisation. The chapter also contains a comparison of the dynamics and directions of informatisation development in both proceedings, accompanied by an attempt at a critical assessment, which makes it possible to identify similarities and differences in the legislator's approach to the informatisation of these procedures.

Chapter II attempts to organise and define the concept of digital goods, which appears increasingly frequently in literature and case law, but does not have a clearly established meaning. Attempts to define this concept have been made in various legal systems, both at the international and national levels, within the European Union, in generally applicable legal acts,

as well as within the framework of so-called soft law and recommendations of international organisations.

Based on an analysis of several definitions of digital assets, a definition of digital assets has been formulated for the purposes of satisfaction of monetary claims in enforcement and bankruptcy proceedings. The proposed definition is a starting point for further consideration within the framework of specific digital assets. From the open catalogue of digital assets, selected digital assets were subjected to further analysis, including internet domains, social media profiles, crypto-assets based on distributed ledger technology or other similar technology, as well as virtual assets and accounts on computer game servers. Each of these assets was described and subjected to a detailed analysis in terms of possible legal classification for the purposes of further consideration of the admissibility of singular and universal enforcement of digital assets.

Chapter III is a logical continuation of the considerations undertaken in the previous parts of the work and is based directly on the results of the definitional analysis of digital goods and their legal classification. The starting point is the definition of digital goods adopted in Chapter II for the purposes of satisfying monetary claims in enforcement and bankruptcy proceedings, as well as a detailed description of selected goods, such as internet domains, social media profiles, crypto-assets based on distributed ledger technology or other similar technology, as well as virtual goods and accounts on a computer game server. This list forms the basis for further considerations aimed at examining the practical possibilities of satisfying monetary claims from selected digital assets. First, basic issues related to the possibility of classifying digital assets as subject to enforcement, bankruptcy estate, and possible exemptions in this regard are discussed. Next, the issue of national jurisdiction in enforcement and bankruptcy proceedings and the possibility of searching for assets in the form of digital goods is analysed. The chapter concludes with a description of the process of satisfying monetary claims from each of the selected digital assets in the light of the applicable provisions of enforcement and bankruptcy proceedings.

Chapter IV is devoted to a comparative legal analysis aimed at showing how selected countries have responded to the challenges associated with the emergence and development of digital asset in legal transactions and the need to adapt regulations concerning the satisfaction of monetary claims to this new category of assets. Three legal systems were analysed: Japan, the United States and France, whose legal solutions, despite different cultural and systemic conditions, provide valuable points of reference for the assessment of the Polish legal system. The use of the comparative law method allows for a multifaceted analysis: identifying ways of classifying digital assets in selected legal systems, determining whether and how they have been defined, and examining whether and to what extent specific regulations concerning singular and universal enforcement of digital assets have been introduced. In addition, the basic objectives and assumptions of the adopted legislative solutions were analysed, which allows for an assessment of their potential usefulness in the context of the Polish legal system.

Chapter V presents the results of empirical research on enforcement and bankruptcy practices in the context of digital assets. It discusses in detail the methodology of the survey conducted among enforcement officers and insolvency officers acting as trustees in bankruptcy

proceedings, as well as the results of the research. This chapter provides an overview of the actual state of law enforcement in an area that has not yet been subject to broader analysis and provides a valuable basis for formulating *de lege ferenda* proposals.

At the end of the dissertation, the findings are summarised, taking into account the research objectives and problems.

Keywords: digital assets, civil proceedings, enforcement proceedings, bankruptcy proceedings, enforcement, informatisation of civil proceedings, informatisation of enforcement proceedings, informatisation of bankruptcy proceedings, cryptoassets, internet domains.

3.11. 2015